



Mittetulundusühing Wikimedia Eesti
Arengupõhimõtted 2014/2015



Mittetulundusühing Wikimedia Eesti on vabaihendus, mille MISSIOONiks on Edendada vaba kasutuse litsentsi all oleva haridusliku, teadusliku, kultuurilise ja ajaloolise teabe kogumist, säilitamist ning levikut eesti ja võru keeles ning Eestit puudutava kasutatava teabe levitamist teistes keeltes.

Seesuguse tegevuse aluseks on meie VÄÄRTUSED:

Vabadus

Teadmised peaksid olema vabad.

Seisame selle eest, et kõikidel inimestel oleks vaba ja võrdne ligipääs kogukonna, ühiskonna ning inimkonna ühisele teadmusele. Hoolitseme selle eest, et võimalikult suur hulk teadmisi oleks vabalt kättesaadavad ka eesti ja võru keeles. Toetame Eestit puudutava teabe vaba levikut teisis keelis.

Oleme vabatahtlike organisatsioon.

Koondame ja toetame inimesi, kes oma vabadust isiklikust tahtest lähtuvalt üldise teabevabaduse huvides juba kasutavad või rakendada soovivad.

Informatiivsus

Kogume ja koondame täpset ja kallutamata informatsiooni.

Vabad teadmised tähendavad küll avatust ning arvamuste paljusust, kuid seejuures tuleb tagada kõikide osapoolte põhjendatult võrdne kohtlemine. Lisaks vabade teadmiste avarusele aitame tagada ka nende sügavust.

Teavitame kogukonda ja ühiskonda vabade teadmiste võimalikkusest.

Võimalikkuse teadvustamise järel ka nende tegelikkusest. Vabad teadmised on juba olemas. Meie oleme nende häälekandja kõrves.

Infotehnoloogia rakendamine teadmiste koondamisel ja levitamisel tagab suurema informatiivsuse.

Haridustehnoloogia ning teadmiste põhi- ja tugimaterjalide toomine uudsesse teabekeskonda võimaldab olemasolevate teadmiste tõhusamat tarvitamist ning laiemat levikut.

Koostöö

Jagame kõigi inimestega.

Allikate, tegevuste ja tulemuste jagamine kõikide inimestega võimaldab tõhusamat tööd ning koondavamaid resultate. Vabade teadmiste valdkonnas on jagamisel rohkendav võim.

Osalejate väärtustamine toodab lisaväärtust.

Vastastikune austus tekitab austustäratavaid tulemusi. Sõbraliku teabevahetuse ning tagasisidestuse läbi tagame selle, et kõik panustajad tunnevad ennast väärtuslikuna. Väärtuslikud ja väärtustatud inimesed tagavad väärtuslike tulemite esildumise.

Iseseisvus

Kaitseme oma iseseisvust.

Selleks, et meie tegevuse lätted ning tulemid oleksid kammitaist priid, peame tagama oma organisatsiooni vabaduse ja iseseisvuse. Seda hoolimata erinevate kildkondade ja gruppide survestavatest erahuvidest.

“Kujutlege maailma, kus igal inimesel on vaba juurdepääs kogu inimkonna teadmistele.”

Jimmy Donal Wales, ameerika internetiettevõtja, Vikipeedia kaasasutaja, edendaja, propageerija

VISIOON

Demokraatlikus riigis on kõrgeima võimu kandja rahvas. Et oma seesugust kodanikukohust täita, peab rahvas olema enese- ja infoteadlik. Kõrgeima võimu kandjana ei saa rahvas kollektiivina ning kodanik indiviidina kellelegi ette heita enda evitavate teadmiste puudulikkust. Vaba ühiskonna vabade kodanikena on igapähe inimõigus ja kodanikukohustus panustada vabade teadmiste vabasse levikusse.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti ei saa ja ei soovi kodanikke seesugusest õigusest ja kohustusest vaba teadmiskogumi iseseisva ja ehk koguni irdse arendamise ja täiendamise läbi vabastada. *Vice versa*. **Meie eesmärk on koostöö ja kaasamine**. Meie eesmärk on kõigi kodanike teavitamine seesuguse vabaduse ja vastutuse olemasolust, sellele avaliku debati arendamise läbi ta pärisomase ühiskondliku kaalukuse tagasiandmine. Ainult seeläbi on siinseski väikes boreaalselt tardunud ja pimenenud vaimuilmas võimalik vaba teadmuse laialatuslik koitmine.

Meie taotluseks on, et

Iga Eesti Vabariigi kodanik oleks teadlik vaba entsüklopeedia visioonist ja väärtustest ning et vabadele teadmiste jaoks oleks loodud toetav õigusruum.

See on **teadlikkus**.

Vabad teadmised oleksid loomulik osa meie igapäevasest (üli)kooliharidusest, selleks et tulevased põlvkonnad juba kasvaksid teadmistes, milleni meie alles peame kasvama.

See on **haridus**.

Vabade ühisteadmiste koondamine ja kogumine, selle ühiskondliku vastutuse kandmine, toimuks aktiivselt vaba tahte alusel ja liikumapaneval jõul.

See on **vabatahtlikkus**.

Uue üles loomisel ei unustataks sellesse lõimida vana ja ehk võõrastki, et ühisteadmuse kudum saaks tihe ja toekas.

See on **lõimimine**.

See, mida me soovime saavutada, on vaba **tehatahtmine**.

"Vahel saab terve ühiskonna jaoks tarvilikke töid ka riigi peale lootmata ära teha, tuleb vaid avatult mõelda."

Raul Veede, Mittetulundusühing Wikimedia Eesti juhatuse liige, aktiivne vikipedist ja Vikipeedia-aktivist

avalik ruum **entsüklopeedia** **Teadlikkus** kodanikud **väärtused** õigusruum **läbipaistvus**
koolid **Haridus** raamatukogud **õpilased** haridussüsteem **ülikoolid** õppekavad **tudengid**
liikumapanev jõud **ühisteadmused** koondamine **kogumine** talletamine alus **Vabatahtlikkus**
ajatu **päränd** oma **muulased** võõras **loomine** **Lõimimine** **eestlased** vana moodne

"Kui traditsiooniliselt on teatmeteoseid koostanud valitud teadlased, siis Wikipedia autoriks või toimetajaks võib hakata igäüks."

Urmo Kübar, kodanikuühiskonna edendaja, Euroopa kodanik

TEADLIKKUS

Teadlikkus on iga kaasava protsessi aluspõhi ja ratsionaalne eeltingimus. Eesti ühiskond ei ole praegusel hetkel vabade teadmiste põhimõtetest ning nende kogumise ja koondamise põhi-väärtusest piisavalt teadlikud. Seesugune teadlikkus tuleb eeskätt vaba teadmuse ulatuslikkuse ning sügavuse, kuid põhiliselt vaba ühiskonna jätkusuutlikkuse tagamiseks saavutada.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti eesmärk on, et iga täisealine Eesti Vabariigi kodanik on teadlik vabade teadmiste olemasolust ning nende põhiolemusest ja et iga teine oleks vähemalt korra sellesse ühisteadmusesse midagi panustanud.

Meetmed:

- Arendame ja kujundame koostöös teiste vaba teabe ja vaba ühiskonna eest seisvate ühendustega ühiskondlikku debatti vabade teadmiste ja õiguste valdkonnas.
- Levitame Vikipeedia kui vabade teadmiste entsüklopeedia visiooni ja põhiväärtusi.
- Käivitame ulatusliku ühiskondliku kõlapinnaga suurprojekti, mis puudutab kõiki eesti keelt kõnelevaid ja eesti kultuurist puudutatud inimesi.
- Laiendame oma tegevust erinevate koostööprojektide valdkonnas. Loome üksikutele projektidele ühtse avaliku ja õigusliku raamistiku.

HARIDUS

Haridus on iga ühiskonna kujunemise, jätkusuutlikkuse ja püsimise alus. Vaba haridus ja selle kättesaadavus on vaba ühiskonna põhiline põhi. Vaba teadmise levimiseks ja süvendumiseks on tarvilik kodanike vastavasisuline harimine. Iga õpilane või siis üliõpilane peaks õpingute käigus kokku puutuma vaba teadmuse kujunemise ja täienemise mehhanismidega ning seda osaleval viisil.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti eesmärk on, et Vikipeediaga seotud tegevused saaksid Eesti Vabariigi üld- ja kõrghariduse lahutamatuks osaks ning kuuluksid vastavatesse riiklikesse õppekavadesse.

Meetmed:

- Arendame koostööd Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning Eesti erinevate astmete õppeasutustega.

- Viime läbi Vikipeedia-alaseid koolitusi õppejõududele ning õpetajatele. Püüame luua olukorra, kus haridusnimeste vabu teadmisi ja nende hariduslikku rakendust puudutavad otsused teostuksid piisava eelteabe olemasolul ratsionaalselt ja mitte ainuüksi satumuslike emotsioonide tasandil.
- Jätkame Vikipeediaga seotud tegevuste ja ülesannete lisamist ülikoolide ainekursustesse.
- Käivitame ulatusliku Vikipeediaprojekti üldhariduslikul tasandil.

VABATAHTLIKKUS

Vaba tahe on vaba ühiskonna kujunemise ja püsimise põhiprintsiip. See saab olla ka ainsaks alustavaks põhjaks vabadele teadmistele, nende täiendamisele ja levitamisele, st. inim- ja kogukonna vaba ühisteadmuse kujunemisele. Pikemas perspektiivis tagab vabatahtlike panuse kasvu üldise teadlikkuse tõus ning Vikipeedia integreerimine haridusprogrammidesse. Lähimas tulevikus tuleb aga panustada lisaressursse vabatahtlike otsesele kaasamisele.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti eesmärk on, et mittetulundusühingu põhitegevustesse oleksid kaasatud erinevate valdkondade vabatahtlikud, kelle eriilmelisel panusel on igas projektis rikastav mõju.

Meetmed:

- Kujundame välja ühingusisese vabatahtlike kaasamise poliitika ning nende tegevuse ja panuse hindamise kriteeriumid.
- Tegeleme aktiivselt vabatahtlike otsimisega.
- Kaasame oma tegevustesse teisi ühendusi, organisatsioone ja institutsioone.
- Korraldame teiste riikide Wikimediaühenduste eeskujul ühe suure kaasava konkursi.

LÕIMIMINE

Vabadele teadmistele annab lisaväärtuse nende sisemine lõimitus ning väline lõimimisvõimekus. Sel eesmärgil on oluline võimalikult paljude kultuuride kaasamine eestikeelsete vabade teadmiste avardamise ning süvendamise. Samas on oluline ajaloolisegi mõõtme lõimimine nüüdisaegse teabetehnoloogiaga. Olulism kultuuripärand peaks olema vikipediseeritud. Lisaks kultuuriküsimustele on tarvilik mõelda ka kitsamalt keeleküsimustele. Eesti keelt kõnelev võrdlemisi rohkearvuline Vikipeedia kogukond võiks seista ka selle eest, et vabad teadmised oleksid olemas ka meie lähematel ja kaugematel keelesugulastel. Sellega aitame kaasa nende keelte aga ka kultuuride püsimisele, mis on oluline ka meie endi jätkusuutlikku iseolemist silmas pidades.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti eesmärk on, et eestikeelsesse Vikipeediasse panustavad ka kohalikud vähemuskultuurid ja väliseestlased ning et meie kogukond aitaks luua või alal hoida väiksemaid vabade teadmiste kogumeid sugulaskeeltes.

- Algatame eesti pärandi vikipediseerimise suurprojekti, mille raames teeme koostööd ka erinevate muuseumite ja mäluasutustega.
- Teavitame kohalike vähemuskogukondade esindajaid ja ühinguid võimalusest panustada eestikeelse ühisteadmuse kujunemisse. Loomme kontakte väliseestlastega.
- Panustame võrukeelse Vikipeedia arengusse. Käivitame koostöö sugulaskeelsete Vikipeediatega.

"Üldjoontes pole Vikipeedia usaldusväärsus laita, seega peame kahetsusega nentima, et eestlase otsese tasuta juurdepääsu võimalus usaldusväärsele faktiteabele on 15 korda väiksem kui sakslasel.

Siit kerkib kohe järgmine küsimus. Kas entsüklopeedilise teabe vähesus või puudumine mõjutab kuidagi viisi (ja kuidas) eestlaste kui kultuurrahva pürgimusi teadmusühiskonna suunas või mitte?

Kahtlemata mõjutab."

Kaarel Tarand, ajakirjanik, endine Sirbi peatoimetaja

Praegune eestikeelse Vikipeedia maht ja ulatus ei ole vastavuses ta ühiskondliku olemusliku tähenduse ja tähtsusega. Eestikeelne Vikipeedia peab täienema ning tihenema. Seesuguse **protsessi** toimumiseks on tarvilik inimeste teadlikkuse ja kaasatuse kasv. Viimaste tagamiseks on aga hädavajalik lisaressursside kaasamine Mittetulundusühing Wikimedia Eesti tegevusse.

Rahastamine

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti arengukava täitmiseks tuleb leida täiendavaid finantsressursse.

Tuleb:

- Liikuda rahvusvahelise katusorganisatsiooni rahastussüsteemis grandipõhiselt rahastussüsteemilt põhirahastusele.
- Leida senisest enam võimalusi Euroopa, Eesti ning fondide ja sihtkapitalide rahade kaasamiseks Wikimedia Eesti tegevusse.
- Täiendavalt kaasata erasektori raha erinevate koostööprojektide algatamise läbi.
- Suurendada saadavate eraisikute annetuste hulka.

Ajastamine

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti arengukava täitmiseks tuleb leida täiendavaid ajaresursse, sh. leida paremaid võimalusi tegevuste ajaliseks koordineerimiseks.

Tuleb:

- Professionaliseeruda, s.t palgata töötajaid, kes tagavad mittetulundusühingu tegevuste ladusa kulgemise ning tulevikutegevuste korrektse algatamise.
- Kaasata rohkem vabatahtlikke, kelle õhinapõhine panus annab ühingu tegevusele ning arengule kunati lühema või pikema kestvusega lisahoogu.

Suhestumine

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti arengukava täitmiseks tuleb leida täiendavaid suhteressursse ning olemasolevat sotsiaalset kapitali paremini ära kasutada.

Tuleb:

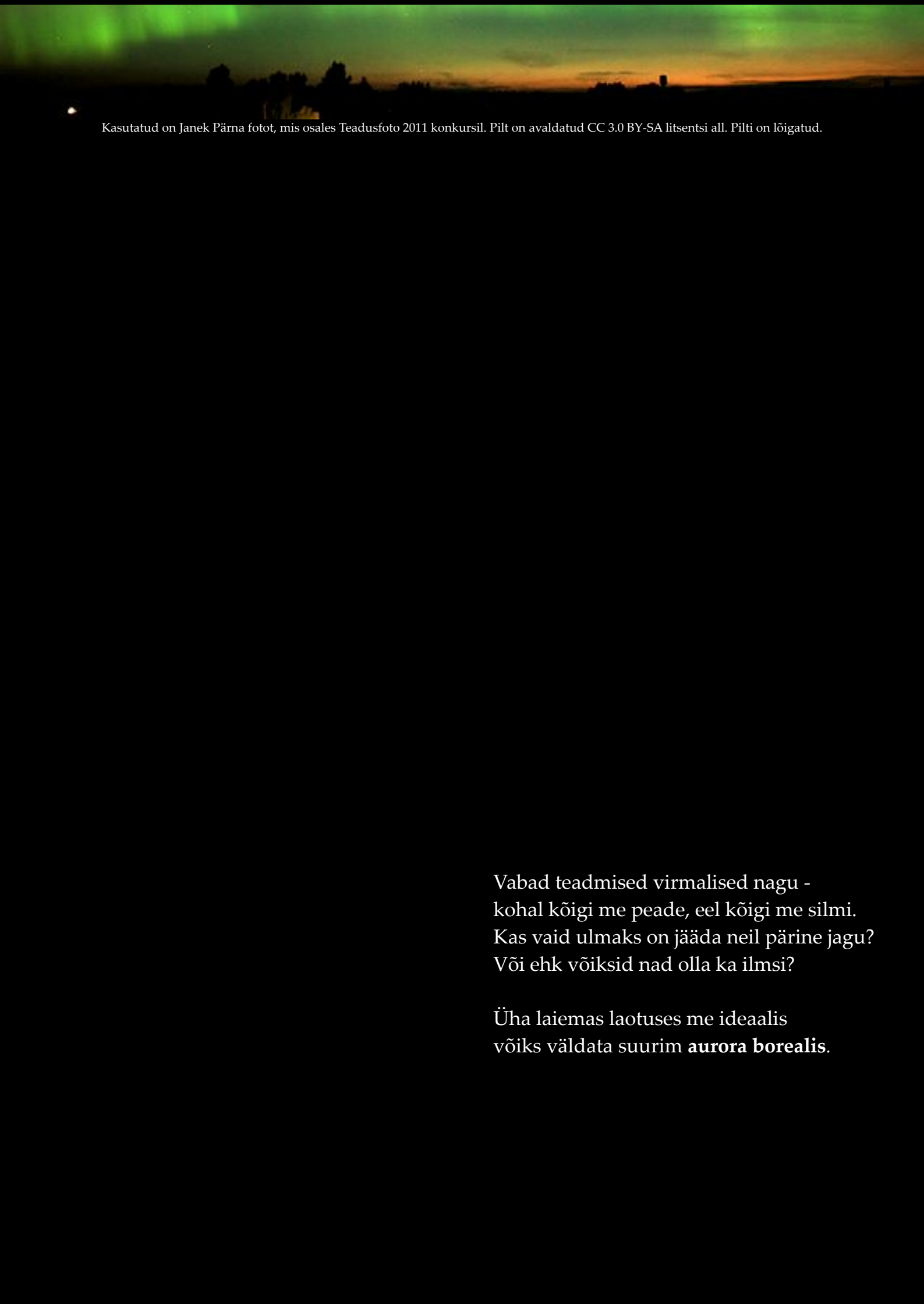
- Tihedamalt suhelda riiklike institutsioonide, teiste organisatsioonide ning ettevõtetega, et tagada teabe parem levik ning leida oma tegevustele ühinguväline tugi ehk koostööpartnerid.

Mittetulundusühing Wikimedia Eesti peab leidma tarvilikud ressursid eestikeelse vabade teadmiste üha täieneva kogu, s.t eestikeelse Vikipeedia sihikindlaks arendamiseks ja seesuguseks arenguks ühiskonna ettevalmistamiseks.

"Vikipeedia ei ole ainult internetientsüklopeedia, ta pole kõigest veebisait.

Vikipeedia on midagi palju enamat."

Teele Vaalma, Mittetulundusühing Wikimedia Eesti juhatuse liige, aktiivne vikipedist ja Vikipeedia-aktivist



Kasutatud on Janek Pärna fotot, mis osales Teadusfoto 2011 konkursil. Pilt on avaldatud CC 3.0 BY-SA litsentsi all. Pilti on lõigatud.

Vabad teadmised virmalised nagu -
kohal kõigi me peade, eel kõigi me silmi.
Kas vaid ulmaks on jääda neil pärine jagu?
Või ehk võiksid nad olla ka ilmsi?

Üha laiemas laotuses me ideaalis
võiks vältida suurim **aurora borealis**.